Nr. 272 NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM

Kraków, Piątek 28 Listopada 1924.

Rok XLIII.

Prenumerata miesięczna:
Bez odnoszenia . . . . 3·40 zł
Z odnoszeniem . . . . 3·60 „
Z przesyłką pocz. . . . 4·20 „
Za granicą . . . . . . 7·— „
Cena numeru 15 groszy
Adres Redakcji:
ul. Jagiellońska [illegible]
Telefon 41. Międzymi[illegible]
Adres Admin[illegible]
ul. Jagiellon[illegible]
Telefon [illegible]

NOWA REFORMA

wychodzi codziennie o godzinie 3 po południu

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy:
Zwykłe . . . . . . 10 gr.
Nekrologi . . . . . 20 „
Nadesłano . . . . . 25 „
Po kronice . . . . . 30 „
Na 1-szej stronie . . 40 „
Drobne od słowa . . 7 „
(najmniej 10 słów)
Układ tabelaryczny 50% drożej
Nekrologi do 60 mm o 50% taniej
Załączniki wedle umowy.
Nr czeku P. K. O. 400.402

Pogranicze wojskowe na Kresach wschodnich

Kraków, 26 listopada.

Z zakresu środków, zastosowanych w ostatnich czasach dla zabezpieczenia wschodnich kresów Rzeczypospolitej, trzy wymagają krytycznego oświetlenia.

Mianowanie wyższych wjoskowych wojewodami w zasadzie ma tylko znaczenie psychologiczne. Idzie o to, by zarówno spokojnym obywatelom jak i bandytom czy komitetom dywersyjnym sowieckim, wydawało się, że admininistracja będzie teraz bardziej sprężysta. W rzeczywistości bowiem wojewoda-generał nie ma szerszych kompetencyj ani lepszego aparatu do dyspozycji, niż wojewoda cywilny. Energję zaś i zmysł administracyjny Stwórca rozdaje bardzo indywidualnie, nie troszcząc się o to, czy wyposażony temi zaletami będzie nosił mundur, czy też strój cywilny.

Następnie rozpoczęto tworzyć specjalny wojskowy korpus ochrony granic, co wobec demoralizacji policji kresowej i jej zamało wojskowego charakteru było nieuniknionem i co niewątpliwie w niedługim czasie zahamuje jeden z najajskrawszych objawów rozprzężenia kresowego, mianowicie tworzenie się band lokalnych, oraz wypady band dywersyjnych z Sowdepji. Dla gruntownej jednak zmiany stosunków bezpieczeństwa przy równoczesnem »wewnętrznem« umacnianiu państwowości polskiej na kresach — jest to środek niewystarczający. Wygląda to bowiem mniej więcej, jak okupacja wojskowa obcych terytorjów — i będzie miała wszystkie zalety, ale też i wszystkie wady takiej okupacji.

Zgoła zaś ryzykownem wydaje się ostatnie zarządzenie ministra spraw wewnętrznych o wydawaniu broni ludności cywilnej, wojskowo niezorganizowanej i niedyscyplinowanej. — (Oczywiście inna sprawa, gdy idzie o Związki strzeleckie). W stosunkach, panujących na kresach, broń ta może łatwo przejść w ręce państwu polskiemu i porządkowi publicznemu wrogie.

Natomiast idea racjonalna i sięgająca do gruntu, idea osadnictwa wojskowego, nigdy nie była należycie rozwinięta a w wykonaniu, jak dotąd, została wręcz zmarnowana. Z jednej strony osadników wojskowych, którym przydzielono ziemię, pozostawiono na pustkowiu przeważnie bez pomocy, pogrążając ich w nędzę i wywołując rozgoryczenie — a z drugiej zaniedbano ujęcia ich w ramy organizacji militarnej celem zużytkowania ich sił i ich patrjotyzmu dla ochrony granic Rzeczypospolitej, jak wogóle dla zwiększenia bezpieczeństwa na kresach.

A jednak do tej myśli trzeba uporczywie wracać, gdyż tylko ona, przy należytem rozwinięciu i przeprowadzeniu, może dać trwałe owoce. Nie chcemy powoływać się na przykłady kozaczyzny — ani na legjony rzymskie, które tu i ówdzie na peryferji imperjum rzymskiego tworzyły zagospodarowane osady. Natomiast niepodobna nieprzypomnieć sobie instytucji, która przestała istnieć, jeśli się nie mylę, dopiero w r. 1881, funkcjonowała wzorowo, a w czasach dawniejszych oddawała olbrzymie usługi w stosunkach, nieco zbliżonych do naszych kresowych. Mowa tu o pograniczu wojskowem chorwacko-sławońskiem, którego ludność męska, wojskowo zorganizowana, administracyjnie podzielona na pułki, bataljony i kompanje, a nie na gminy i powiaty, w chwilach wolnych od zajęć na roli stale ćwiczona w rzemiośle wojennem, pozostająca pod władzą administracyjną nie wójtów i starostów cywilnych, lecz zawodowych oficerów i podoficerów niemniej jak pod jurysdykcją wojskową, stanowiła pierwsze przedmurze monarchji habsburskiej przeciw napadom tureckim. Karność i męstwo tych chłopów-żołnierzy, tych »graniczarów«, często stawiano za wzór innym częściom cesarskiej armji.

Oto jest organizacja, której stworzenie na kresach miałoby olbrzymią i trwałą wartość dla Rzeczypospolitej. Wciągnąć należałoby w nią nietylko naszych osadników wojskowych, lecz także — ile możności — osiadłą z dawna ludność polską w pewnym odpowiednio wykreślonym pasie. Przez szybkie i umiejętne przeprowadzenie częściowej parcelacji pas ten należałoby uczynić ciągłym i odpowiednio gęstym. Większe obowiązki wobec Rzeczypospolitej musiałyby znaleźć ekwiwalent nietylko w przywilejach (np. podatkowych), lecz także w wydatnej pomocy materjalnej na zagospodarowanie i w trwałej opiece państwa pod względem gospodarczym, cywilizacyjnym i kulturalnym. Wkłady, na tem polu poczynione, opłaciłyby się państwu w niejeden sposób.

Akcja taka oczywiście tylko wtedy mogłaby się powieść, gdyby była przeprowadzona nie połowicznie, ale szeroko i konsekwentnie.

Rozpatrzenie gruntowne tej sprawy i uchwalenie podstaw takiej organizacji byłoby jednem z ważnych zadań naszego parlamentu w obecnej sesji.

Roger Battaglia.

Stan wyjątkowy w Kairo

Demonstracje eskadry lotniczej — Odezwa parlamentu egipskiego

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Londyn, 26 listopada. Wedle wiadomości, nadchodzących z Kairo, miano proklamować tam stan wyjątkowy. Ludność zaczyna się burzyć. Tłumy publiczności zbierają się na ulicach i placach i mimo rozpędzania przez policję i wojsko, zbierają się w innych punktach miasta. **Główna komenda wojsk angielskich wysłała eskadrę lotniczą, która demonstruje nad miastem. Parlament egipski wydał odezwę do wszystkich parlamentów świata, w której sprzeciwia się zarządzeniom Anglji.** Parlament czyni wszystko, ażeby tylko uczynić zadość żądaniom Anglji i zwraca się do Ligi Narodów, ażeby nie zezwoliła na dalsze niesprawiedliwe kroki Anglji.

Władze angielskie zajęły urzędy pocztowe

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Londyn, 26 listopada. Z Kairo donoszą, że wojska egipskie opuszczają Sudan, a zwarte **formacje angielskie przeciągają przez Kairo i Aleksandrję. Władze angielskie zajęły wszystkie urzędy pocztowe i telefoniczne.**

Dyktatura lorda Allenbyego w Sudanie

Kairo, 26 listopada (PAT). Komunikat Reutera, przedstawiający wojskową sytuację Anglji w **Sudanie**, oświadcza, iż **klucz sytuacji** znajduje się obecnie w rękach **lorda Allenby. W Sudanie ogłoszono stan oblężenia** i wysoki komisarz ma **całkowite pełnomocnictwa do działania według swego upodobania.**

Prasa angielska wyraża jednogłośnie przekonanie, że kroki podjęte przez rząd angielski, są całkowicie usprawiedliwione charakterem sytuacji i specjalnemi okolicznościami między innemi specyficznym typem ludności wschodniej, na którą mogą wywrzeć wrażenie jedynie silne i stanowcze kroki.

Konferencja Chamberlaina z lordem Cavanem

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Londyn, 26 listopada. W dniu dzisiejszym Austen **Chamberlain** odbył konferencję z lordem **Cavanem**, szefem sztabu generalnego Anglji. Prasa angielska z wielkiem niezadowoleniem komentuje głosy prasy niektórych państw europejskich, zwłaszcza prasy niemieckiej, która **ultimatum angielskie do Egiptu stawia na jednym poziomie z ultimatum Austrji do Serbji po zamordowaniu arcyksięcia austrjackiego w Sarajewie.**

Olbrzymi spisek szpiegowski w Rumunji

Wydano sowietom plan strategiczny armji rumuńskiej nad Dniestrem

Bukareszt, 26 listopada.

Przed tutejszym sądem wojskowym rozpocznie się 28 bm. olbrzymi proces szpiegowski. Na ławie oskarżonych zasiądzie **35 oskarżonych**. Są między nimi b. oficerowi i studenci. **Oskarżona jest również b. primadonna bukareszteńska Helena Ivony**, żona brata b. ministra dla Besarabji Sergjusza Nitza. Ta głównie obwiniona jest o czynne wspomaganie bolszewickiej służby wywiadowczo-szpiegowskiej.

Donieśliśmy już **o ucieczce porucznika-pilota Brailoin, który wraz z aparatem swoim zbiegł do Rosji.** Wprawdzie ówczesne wersje utrzymywały, że podczas ucieczki **utonął on w morzu Czarnem**, jednakże obecnie okazuje się, że **przybył on do Moskwy, przywożąc ze sobą ważne wiadomości wojskowe,** które zdołał wykraść. Tem się tłumaczy, że władze rumuńskie rozwinęły tak wielkie zarządzenia pościgu za zbiegiem.

Co do oskarżonej śpiewaczki Ivony, to ta obecnie wraz ze swoim mężem porucznikiem Teodorem Nitza, przebywa we Włoszech i niewiadomo, czy przybędzie na rozprawę.

Wedle doniesień dzienników rumuńskich, **szajka ta uprawiała na wielką skalę zakrojone szpiegostwo wojskowe na rzecz Rosji sowieckiej i wydała rządowi bolszewickiemu m. in. cały plan strategiczny i dyslokację wojsk rumuńskich nad Dniestrem.**

Ostra walka rządu rumuńskiego z bolszewizmem

(Telegram iskrowy „Nowej Reformy").

Bukareszt, 26 listopada. Rząd przedłożył parlamentowi projekt ustawy o zabezpieczeniu porządku **i zwalczaniu bolszewizmu.** Projekt ten przewiduje wyjęcie spraw karnych dotyczących działalności terorystycznej i spisków **z pod kompetencji sądów przysięgłych i przewiduje oprócz kar ciężkiego więzienia internowanie, tudzież przymusowe osiedlenie w jednej z miejscowości królestwa.**

Nowy przypływ krwawego terroru w Sowdepji

Rozstrzelanie członków „bandy kontrrewolucyjnej" w Wałkach

Z Charkowa donoszą:

W tutejszym »Gubsadzie« odbyła się głośna **sprawa 16 uczestników »kontrrewolucyjnej bandy«**, która w ciągu kilku dni **obsadziła i miała całkowitą władzę nad wielkiem miastem Wałki oraz przyległym rozległym rejonem.** »Banda«, złożona z 21 »kontrrewolucjonistów«, zamkniętych w więzieniu w Wałkach, dokonawszy napadu na straż, wyłamała się z więzienia, i uzbroiwszy się, przebrała w mundury policjantów, a następnie **opanowała miasto, wymordowała naczelnika sowieckiej milicji, jego pomocnika, kilku policjantów, sędziego śledczego, kilku innych urzędników sowieckich** i dużo »prywatnych komunistów«. Wałki uwolniono z pod przemocy »bandytów« po przybyciu znacznego oddziału wojskowego, który stoczył z »bandytami« **zaciętą walkę, w czasie której kilku zabito, a 16 uczestników ujęto i** obecnie sądzono. **Sąd skazał wszystkich na rozstrzelanie,** bez zastosowania amnestji. **Wyrok natychmiast wykonano.**

50 tysięcy nieletnich przestępców w Rosji

Połowa tych przestępców, to chorzy wenerycznie i pijacy

Moskwa, 26 listopada (AW). »Prawda« zwraca uwagę na zastraszający **wzrost przestępczości wśród dzieci.** Specjalna komisja ustaliła, że w ostatnich 5 latach w Moskwie **aresztowano 50 000 małoletnich przestępców,** z czego 50 proc. chorych wenerycznie lub nałogowych pijaków.

Niemcy sabotują rokowania o traktat handlowy z Francją

(Telegram iskrowy „Nowej Reformy").

Paryż, 26 listopada. Sprawa rokowań gospodarczych **francusko-niemieckich weszła znowu w fazę krytyczną.** Wczoraj miały się odbyć w Paryżu rokowania między francuskimi i niemieckimi wielkimi przemysłowcami. Na konferencji tej miano ostatecznie ustalić projekt taryfy celnej. **Przemysłowcy niemieccy nie przyjechali jednak wcale do Paryża.** Wobec tego rokowania będą narazie dotyczyły tylko **podrzędnych kwestyj prawnych.** Delegacja niemiecka w Paryżu twierdzi, że niemieccy przemysłowcy nie przyjechali, ponieważ jeszcze **sami nie uzyskali wewnętrznej jednomyślności.** Sfery polityczne francuskie uważają jednakowoż, że mamy tu do czynienia **z sabotażem ze strony niemieckiej** i zwracają uwagę, że w myśl traktatu pokojowego rokowania te mają być **zupełnie gotowe do 10 stycznia 1925.**

Senat włoski odrzucił królewskie nominacje 4 senatorów

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 26 listopada. Z Rzymu donoszą: **Senat włoski sprzeciwił się nominacji 4-ech senatorów, mianowanych przez króla.** Kandydatami tym są **hr. Labini**, literat **Oietti**, poeta neapolitański **Salvatores** i włoski przemysłowiec **Mele**. Konstytucja przyznała senatowi prawo przyjęcia lub odrzucenia nowo mianowanych przez króla senatorów. **Fakt jednak nie zatwierdzenia nominacji jest bardzo rzadko notowany w dziejach włoskich.**

Wybuch amunicji w Gdańsku

Hakata przeciwko polskiemu składowi amunicji

Gdańsk, 26 listopada (AW). W składzie starej amunicji rosyjskiej i niemieckiej nastąpiła **eksplozja wskutek nieostrożności robotnika. Cały budynek został zrównany z ziemią.** W związku z tem »Deutsche Neueste Nachrichten« nawiązują znów **do budowy polskiego portu amunicyjnego na Westerplatte,** dowodząc, że eksplozja winna być ostrzeżeniem nietylko dla Gdańska, lecz i dla Ligi Narodów, które powinny bronić egzystencji mieszkańców Gdańska, zagrożonych przez drobną nawet nieostrożność.

Przystąpienie Ameryki do Międzyn. Trybunału sprawiedliwości

(Telegram iskrowy).

Waszyngton, 26 listopada. W sferach politycznych twierdzą, że senat zbierze się w grudniu na krótkie posiedzenie i uchwali **przystąpienie Ameryki do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.**

Ratyfikacja protokołu genewskiego przez Francję

(Telegram iskrowy).

Paryż, 26 listopada. Rząd francuski przedłoży w najbliższym czasie parlamentowi ustawę o ratyfikacji protokółu genewskiego.

Rząd jugosłowiański występuje ostro przeciw republ. partji chłopskiej

(Telegram iskrowy).

Belgrad, 26 listopada. Rada ministrów postanowiła dokonać **aresztowania 40 przywódców republikańskiej partji chłopskiej, którzy utrzymywali kontakt z Moskwą** i z macedońską partją rewolucyjną.

Gen. Nathusius ułaskawiony

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Paryż, 26 listopada. Prezydent republiki podpisał wczoraj w południe propozycję gabinetu co do **ułaskawienia niemieckiego generała Nathusiusa, skazanego na rok więzienia.** Nathusius cofnął odwołanie, które był zgłosił przeciwko wyrokowi. »Arbeiter Zeitung« twierdzi, że ułaskawienie nastąpiło na skutek interwencji posła socjalistycznego dra Breitscheida, który bawił w Paryżu z okazji uroczystości w związku z przeniesieniem prochów Jauresa do Panteonu. **Nathusius ma być dziś wypuszczony na wolność.**

Walki z powstańcami w Meksyku

Z Meksyku donosi generał Gonzales, kierujący działaniami wojskowemi w stanie Tabas, że stawiono **przed sądem wojennym i rozstrzelano 17 oficerów, w tem 3 generałów i 4 pułkowników wojsk powstańczych.** Straceni oficerowie należeli pierwotnie do oddziałów powstańczych Haerty. Po porażce jego byli ułaskawieni i niedawno powstali znowu przeciwko rządowi.

O nową ordynację wyborczą dla Krakowa

Warszawa, 26 listopada. Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu został złożony wniosek posłów klubów Ch. D., Kat. lud., Piasta, N. P. R., Wyzwolenia, Związku chłopskiego, P. P. S. i Koła żydowskiego, dotyczące **ordynacji wyborczej dla gminy miasta Krakowa.**

Wniosek opiewa:

»Odraczane od szeregu lat załatwienie ogólnej ordynacji wyborczej dla wszystkich miast polskich, doprowadziło samorząd miejski w **Małopolsce do zupełnej ruiny.** Podczas gdy miasta b. zaboru rosyjskiego mogły na mocy dekretu o wyborach do rad miejskich 13 grudnia 1918 r. i miasta b. zaboru pruskiego na mocy rozporządzenia ministra w b. dzielnicy pruskiej z 12 sierpnia 1921 r. dokonać wyboru Rad miejskich, **miasta b. zaboru austrjackiego musiały czekać na ustawę,** któraby przystosowała ordynację wyborczą do zmienionych warunków. Dotychczas obowiązująca, przestarzała ordynacja wyborcza, dzieląca wyborców na klasy, nie może być dla odnowienia Rad zastosowana, gdyż podatek zarobkowy warunkujący prawo wyborcze, obecnie nie istnieje: nadto uzupełnienie dawnej ustawy rozporządzeniem Polskiej Komisji Likwidacyjnej przez czwartą kurję dla nieopodatkowanych nie weszło w całej pełni w życie dla braku rozporządzenia wykonawczego.

Specjalnie komplikowała się sprawa ordynacji wyborczej w Krakowie, wskutek przyłączenia w okresie przedwojennym i wojennym miasta Podgórza oraz kilkunastu gmin podmiejskich, **którym zastrzeżono do czasu zasadniczej zmiany ordynacji wyborczej zastępstwo terytorjalne** wedle dotąd w tych gminach obowiązujących zasad. **Faktycznie więc obowiązują w mieście Krakowie cztery ordynacje wyborcze:** starego Krakowa, Podgórza, gmin przyłączonych i kurja powszechna Polskiej Komisji Likwidacyjnej. W tych warunkach uznała Rada miasta Krakowa **za najpilniejszą potrzebę zmianę ordynacji wyborczej i uchwaliła prawie jednomyślnie w r. 1919 nową ordynację wyborczą, opierającą się na dotąd w Małopolsce obowiązującej ustawie gminnej z 5 marca 1862 r.,** zastrzegającej ustawodawstwu krajowemu poczynienie zmian dla uzupełnienia obecnie istniejących statutów miejskich, głównych miast krajowych i przesłała zmianę statutu miejskiego ówczesnemu generalnemu delegatowi rządu we Lwowie dla przedłożenia Sejmowi.

Gdy mimo upływu pięciu lat uchwalony przez Radę miejską statut nie został przez rząd przedłożony Sejmowi, **a obecny stan samorządu miejskiego w Krakowie, zwłaszcza po rozwiązaniu Rady miejskiej i mianowaniu komisarza, wymaga szybkiej sanacji — podpisani przedkładają Sejmowi zmieniony statut miasta Krakowa i wnoszą:** Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

* * *

Wniosek powyższy jest wynikiem znanego naszym czytelnikom kompromisu, zawartego w Krakowie na zebraniu mieszkających w Krakowie posłów i senatorów. Sam zaś projekt nowej ordynacji wyborczej, uchwalonej przez Radę miejską w 1919 r., jest bardzo zbliżony do sejmowej ordynacji wyborczej, gdyż opiera się na 5-przymiotnikowem prawie głosowania i przewiduje tylko wyższy cenzus wieku.

Z Sejmu

Warszawa, 25 listopada.

Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu po odesłaniu w pierwszem czytaniu szeregu projektów ustaw, oraz zdjęciu z porządku dziennego wobec nieprzygotowania drukowanych sprawozdań, sprawozdania komisji budżetowej o dodatkowym preliminarzu na rok 1924. Izba przystąpiła do sprawozdania komisji rolnej o projekcie ustawy o państwowej **Radzie rolniczej.**

UCHWALENIE USTAWY O RADZIE ROLNICZEJ.

Referował poseł **Poniatowski** (Wyzwolenie), który w swojem przemówieniu zaznaczył między innemi, że celem ustawy jest utrzymanie stałego kontaktu między organami rządu, a społeczeństwem rolniczem. Państwowa Rada rolnicza, przewidziana ustawą, **będzie się składała mniej więcej z 40 osób i będzie miała charakter instytucji opinjodawczej.** W skład jej wchodzić będą przedstawiciele instytucyj naukowych gospodarstwa polskiego, wyższych uczelni rolniczych, średnich i niższych szkół rolniczych, Izb rolniczych, najważniejszych organizacyj i instytucyj rolniczych, wreszcie osoby, mianowane przez ministra rolnictwa, z pośród wybitnych fachowców. Komisja wprowadza podział mandatów **między drobnych i wielkich rolników,** aby Rada była odbiciem istotnem stosunków, gdyż już obecnie wiadomo, że 2/3 produkcji rolnej pochodzi od drobnego rolnictwa, 1/3 od wielkiego.

Po przemówieniu posłów Kaweckiego (ZLN) i Bitnera (Ch. D.), w obronie poprawek mniejszości, oraz posłów Stolarskiego i referenta, który wystąpił w obronie projektu komisji, **całą ustawę w drugiem i trzeciem czytaniu przyjęto.**

USTAWA KWATERUNKOWA.

Następnie po sprawozdaniu połączonych komisyj prawniczej i wojskowej, rozpatrywano projekt ustawy o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju. Referował poseł Zygm. Seyda (Z. L. N.), przypomniawszy, że projekt ten był już na posiedzeniu plenarnem Sejmu, lecz został odesłany z powrotem do komisji, ponieważ trzeba było zastanowić się jeszcze nad unormowaniem prawa rekwizycji pomieszczeń prywatnych na kwatery stałe. Następnie przeszedł do omówienia zasadniczych postanowień ustawy, zaznaczając, że nikt nie zaprzeczał konieczności przeprowadzania stałej dyslokacji wojsk w czasie pokoju, lecz w czasie obrad podnoszono, że przymusowa rekwizycja jest nader uciążliwa dla ludności i wątpliwa co do efektu. Udało się jednak znaleźć wyjaśnienie kompromisowe, na które zgodzili się także przedstawiciele rządu. Zasadniczo winno odbywać się stałe zakwaterowanie oficerów i żonatych podoficerów w koszarach, względnie w pomieszczeniach państwowych, w nieruchomościach własnych, lub na ten cel wynajętych. Jeżeli to jest niemożliwe, zarządy gminne muszą dostarczyć takich pomieszczeń, albo ułatwić dostarczenie ich drogą dobrowolnej umowy najmu, która w tym celu zwalnia od przepisów prawnych o ochronie lokatorów, dotyczących wysokości komornego. W razie opieszałości zarządów gminnych prawo wykonywania tych czynności przechodzi na władze administracyjnej pierwszej instancji w zastępstwie gminy i na jej rachunek. Ponieważ zakwaterowani opłacać będą jedynie ustawowo przewidzianą część komornego, przeto celem pokrycia różnic między tą sumą a sumą, którą zarząd gminny w drodze dobrowolnych umów płacić będzie musiał, przyznano ciałom samorządowym prawo pobierania osobnego podatku kwaterunkowego na pokrycie tych różnic.

Po przemówieniu referenta rozwinęła się ożywiona dyskusja, w której przemawiali pos. Wędziagolski (Wyzwolenie), Insler, Heiman, Putek, Bitner, oraz minister spraw wojskowych gen. Sikorski, który prosząc o przyjęcie projektu ustawy w brzmieniu uchwalonym przez komisję, stwierdził, że ustawa umożliwia państwu uporządkowanie opłakanych stosunków wojskowych.

Po końcowem przemówieniu referenta przystąpiono do głosowania, w wyniku którego po odrzuceniu całego szeregu poprawek przyjęto między innemi poprawkę pos. Sommersteina, aby kwaterodawcy wolno było żądać zwolnienia kwatery, jeżeli zaofiarował w drodze najmu inną odpowiednią kwaterę.

Przyjęto następnie poprawkę pos. Bitnera, aby pomieszczenia wynajęte na kwatery przejściowe, były opróżnione w ciągu 14 dni od zajęcia, oraz poprawkę pos. Sommersteina, w myśl której osoby urzędowe, które dopuściły się nadużycia tej ustawy, mają być pociągnięte do odpowiedzialności i według powszechnych ustaw karnych za nadużycie władzy urzędowej.

Całą ustawę przyjęto w drugiem czytaniu.

WNIOSKI POSELSKIE.

Z kolei załatwiono w drugiem czytaniu szereg wniosków poselskich. Między innemi przyjęto rezolucje i wnioski komisji rolnej (wedle wniosku Z. L. N.) w sprawie przejęcia na własność państwa wsi Chałupy na Helu i rozparcelowania jej między tamtejszych rybaków, dotychczas długoletnich dzierżawców.

Uchwalono także nagłość wniosku pos. Eisensteina (Koło żyd.) w sprawie noweli do podatku przemysłowego.

Następne posiedzenie w piątek o godz. 15. Na porządku dziennym między innemi sprawozdanie komisji budżetowej o dodatkowym preliminarzu na rok 1924 i trzecie czytanie ustawy o zakwaterowaniu wojska.

O ratowanie finansów komunalnych

Sejmowa komisja skarbowa pod przewodnictwem pos. Byrki rozpatrywała projekt noweli do ustawy o finansach komunalnych. Referował pos. Michalski (Ch. N.). Po dłuższej dyskusji, w której przedstawiciele wszystkich większych klubów wskazywali niedomagania skarbowości komunalnej, uchwalono na wniosek pos. Kozłowskiego (ZLN), wybrać podkomisję dla rozpatrzenia projektu i uzgodnienia go z ustawą o opiece społecznej, o bezrobociu itp. Do podkomisji weszli posłowie: Byrka, Michalski, Kozicki, Sergjusz (Ukrainiec), Ledwoch (ZLN), Kiernik (Piast), Holeksa (Ch. D.), Pączek (PPS), Frostig (Koło żyd.), Ilski (ZLN).

O fundusze ubezpieczeń społecznych na G. Śląsku

Z Paryża donoszą:

Rokowania w sprawie funduszów ubezpieczeń społecznych na Górnym Śląsku postępują naprzód w tempie powolnem z powodu opornego stanowiska delegata niemieckiego. Podczas ostatnich narad w Krakowie w Komisji arbitrażowej delegat niemiecki proponował wypłacenie Polsce 1 miljon marek w złocie, obecnie zaś wyraził gotowość zlikwidowania pretensyj polskich przez wypłacenie trzech miljonów marek w złocie. Minister Sokal oświadczył jednak, że i ta nowa propozycja jest również nie do przyjęcia i że nie może ona służyć za podstawę do dalszej dyskusji. Członkowie komisji arbitrażowej senator Abbiate (Włochy), profesor Moser (Szwajcarja), prezes Lindstaedt (Szwecja) są skłonni uważać, że suma proponowana przez Niemcy jest niedostateczna. Opinja komisji arbitrażowej będzie powzięta jeszcze w bieżącym tygodniu.

Od Administracji „N. Reformy"

Celem uregulowania nakładu, prosimy o możliwie najwcześniejsze odnowienie prenumeraty. Warunki prenumeraty i ceny ogłoszeń zamieszczone są w nagłówku dziennika.

KRONIKA

Kraków, 26 listopada.

NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE ZA SPOKOJ DUSZY STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO odbędzie się jutro, 27 bm., jako w 17 rocznicę śmierci wielkiego poety, staraniem rodziny o godz. pół do 10 rano w kościele OO. Paulinów na Skałce.

BUDŻET GMINY M. KRAKOWA NA ROK 1925. We środę, czwartek, piątek i sobotę o godz. 9 rano w sali konferencyjnej magistratu pod przewodnictwem komisarza rządu m. Krakowa dra Wawrauscha odbędą się obrady nad budżetem gminy na r. 1925. Budżet przedłoży dyrektor Jan Krzyżanowski.

ROCZNICA RONSARDOWSKA W UNIW. JAGIELL. W KRAKOWIE. W sprawie Ronsardowskiej rocznicy komunikują nam, że już na wiosnę br. powstał w Krakowie pod honorowem przewodnictwem prezesa Akademji Umiejętności prof. Kazimierza Morawskiego, polski komitet Ronsardowski z ówczesnym rektorem Łosiem jako prezesem, profesorem Folkierskim jako sekretarzem generalnym, przedstawicielami wszystkich uniwersytetów polskich jako członkami. Komitet pozostaje w ścisłej łączności z komitetem paryskim. Na równi z innemi centrami naukowemi w świecie z Francją zaprzyjaźnionym, komitet polski przystępuje do uroczystego obchodu czterechsetlecia Ronsardowego. Dnia 2 grudnia o godz. 5 po pol. odbędzie się w auli Uniw. Jagiell. wieczór poświęcony wielkiemu założycielowi francuskiej poezji nowoczesnej. Na obchód złożą się: przemówienie wstępne ks. rektora Kazimierza Zimmermanna, odczyt prof. Folkierskiego o roli Ronsarda w literaturze francuskiej i odczyt prof. Stanisława Wędkiewicza p. t. „Poznanie Ronsarda przez Kochanowskiego w Paryżu".

NOWE NAZWY ULIC W KRAKOWIE. Tymczasowy zarząd miasta na konferencji w dniu 25 bm. zatwierdził wnioski magistratu i Tow. miłośników m. Krakowa w sprawie nadania nowych nazw szeregowi ulic w Krakowie. I tak: dotychczasową wypadową ulicę Królewską, odgałęziającą się od ul. Karmelickiej i prowadzącą przez całą Nową Wieś i Łobzów, mającą długości przeszło 2½ klm., nazwano ul. dra Juljusza Lea, ul. Płaczki nazwano ul. Szopena. Ponadto uchwalono nazwy dla szeregu nowych i zabudowanych ulic na gruntach pofortyfikacyjnych między Młynówką Królewską a Parkiem Krakowskim. I tak: ul. główną, prowadzącą od Parku Krak. na północ ku Modrzejówce nazwano ul. Henryka Sienkiewicza, ulicę odgałęziającą się od przedłużenia ul. Karmelickiej ku ul. Kaz. Wielkiego nazwano ul. Pomorską, poprzeczkę za dawną kawiarnią i kręgielnią w Parku Krak. nazwano ul. Ruską, poprzeczkę między Al. Słowackiego a ul. Henryka Sienkiewicza nazwano ul. Kościelną. Skwer zapoczątkowany na gruntach pofortyfikacyjnych wzdłuż brzegu Młynówki a prowadzący granicą dzielnicy Krowodrza i Nowa Wieś aż ku szkole podchorążych, wzdłuż brzegu wyżej wspomnianego potoku, nazwano Aleją Artura Grottgera.

Sprawę nowej nazwy ulicy wzdłuż wil profesorów tymcz. Zarząd miasta uchwalił odesłać do opinji Tow. mił. m. Krakowa.

CENY W RESTAURACJACH I KAWIARNIACH ustalone ostatnio przez magistrat, przedstawiają się następująco: rosół w restauracjach hotelowych, I i II kl. 40, 20 i 15 gr, sztuka mięsa 1'20 zł, 1 zł i 75 gr, pieczeń wołowa 1'80, 1'45 i 90 gr, cielęca 1'75, 1'30 i 90 gr, wieprzowa 1'85, 1'50 i 1'20, kotlet cielęcy 1'90, 1'50 i 1'40, sznycel siekany 1'20, 1'00 i 75 gr. rozbratel 2'00, 1'85 i 1'60, leguminy 1'20, 1'00 i 55 gr. Kawiarnie hotelowe, I i II kl.: kawa biała 45, 35 i 25 gr, kawa czarna 45, 30 i 25, melange z kremową śmietanką 45, 33 i 28 gr, herbata z cytryną lub mlekiem 45, 30 i 25 gr.

SZACOWANIE PRZEDMIOTOW MAJĄTKOWYCH. Wedle rozp. ministerjalnego z dnia 21 września br. powołują Izby handlowe i przemysłowe dla przeprowadzenia szacunków przedmiotów majątkowych komisje wojewódzkie, których skład podlega zatwierdzeniu przez wojewodę na wniosek naczelnika wydziału przemysłowego. Przedsiębiorstwa zobowiązane do dokonania oszacowania, względnie przedsiębiorstwa zamierzające przeprowadzić oszacowanie dobrowolnie, winny zwrócić się do Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie z żądaniem powołania komisji.

SZKOŁY NA ŁEMKOWSZCZYŹNIE. W ostatnim czasie wrócił do Krakowa z wizytacji szkolnej na Łemkowszczyźnie kurator krakowskiego okręgu szkolnego p. Owiński. Kurator w towarzystwie wicekuratora dra Pollaka i wizytatora Drezińskiego zwiedził powiaty: sądecki, gorlicki i grybowski. Ogółem zwizytowano około 30 szkół prowadzonych w języku wykładowym ruskim. Komisja stwierdziła zadawalający stan nauki, jedynie skonstatowano w wielu wypadkach fatalne warunki pomieszczeń. W najbliższym czasie kuratorjum szkolne otworzy dwie szkoły polskie na Łemkowszczyźnie niezależnie od ruskich, w ślad za trzema szkołami, które zostały uruchomione w pierwszych dniach bieżącego roku szkolnego.

W SPRAWIE KWESTJI MIESZKANIOWEJ dowiadujemy się, że osiedle urzędnicze doprowadziło swój 3-piętrowy budynek do dachu, dalsze jednak roboty z powodu braku kredytów zostały wstrzymane. Również 3-piętrowy dom miejski przy Alei Krasińskiego jest na ukończeniu, jednakowoż wewnętrzna wyprawa ma być przeprowadzona dopiero na wiosnę przyszłego roku. Z powodu tak powolnego toku budowy w bieżącym roku powyższe budynki nie mogły być oddane na cele mieszkaniowe. Czynniki kompetentne powinny udzielić odpowiednich kredytów osiedlu urzędniczemu, a miasto powinno przyspieszyć budowę domu mieszkaniowego, gdyż leży to w interesie złagodzenia kryzysu mieszkaniowego.

BIURO PASZPORTOWE przy tut. dyrekcji policji fungować będzie od jutra przy ul. Zacisze w dawnym gmachu dyr. policji.

ZWOLNIENIE SZEREGOWYCH ROCZNIKA 1902. „Polska Zbrojna" podaje, że 29 listopada zostaną zwolnieni szeregowcy przeniesieni do rezerwy i szeregowcy jednoroczni rocznika 1902, którzy zostali wzięci do wojska przy zeszłorocznym poborze grudniowym, tudzież jednoroczni starszych roczników, wcieleni do szeregów równocześnie z tamtymi.

TRAGICZNY ZGON. Onegdaj zmarł w Krakowie Zdzisław Knapiński, lat 22, słuchacz filozofji, o którego zamachu samobójczym niedawno donosiliśmy. Tragicznie zmarły akademik był jednym z oskarżonych w procesie o zajścia listopadowe. Sprawa jego została przed zakończeniem procesu umorzona na żądanie prokuratora, który z powodu braku dowodów winy Knapińskiego cofnął oskarżenie przeciw niemu.

ROSYJSKI PROBLEM RELIGIJNY. W Kollegjum wykładów naukowych (Rynek A-B 39) wygłosi w czwartek, 27, sobotę, 29 i w niedzielę 30 bm. red. Konstanty Srokowski wykłady o położeniu cerkwi rosyjskiej, o jej upadku w ostatnich latach caratu i bezpośrednio przed rewolucją, o stosunku cerkwi do rewolucji i o religijnej polityce rządu sowieckiego.

ODCZYTY INŻ. LIBAŃSKIEGO. Znany prelegent i znakomity popularyzator wiedzy inż. Edmund Libański ze Lwowa przybywa na zaproszenie Towarzystwa Metapsychicznego do Krakowa, aby w auli gimnazjum przy ul. Studenckiej 12, wygłosić dwa odczyty, których interesujący temat ściągnie niewątpliwie liczne zastępy publiczności. W dniu 26 bm. (we środę) inż. Libański wygłosi odczyt pt. „Stoliki wirujące w świetle najnowszych badań fizykalnych", a we czwartek 27 bm. odczyt pt. „Jasnowidzenie i wróżba w świetle nauki". Oba odczyty ilustrowane będą obrazami świetlnemi. Początek o godz. 7. Goście mile widziani.

TAMOWANIE RUCHU ULICZNEGO. Przed kilku dniami donosiliśmy, że przy wyznaczaniu miejsc pod budowę kiosków reklamowych popełniono tę niewłaściwość, że niektóre kioski wznosi się tuż przy istniejących już trafikach i agencjach gazet. Dziś wypada nam zanotować, że kioski stawia się także w miejscach, gdzie ruch uliczny jest najżywszy i gdzie tamować one będą komunikacje. Taki kiosk stawia się obecnie np. w Rynku głównym u wylotu ulicy Siennej na środku chodnika. Czy nie możnaby znaleźć więcej odpowiedniego miejsca?

KRADZIEŻ KOLEJOWA. Na przestrzeni Trzebinia—Kraków skradziono z pociągu towarowego 2 bale materji. Sprawcy zdołali zbiec bezkarnie.

TRAGICZNY ZGON BEZROBOTNEGO. Wczoraj odebrał sobie życie przez powieszenie się Leib Wachs recte Stieglitz, krawiec damski, zamieszk. przy ul. Brzozowej 14. Przypuszczalny powód samobójstwa był brak zajęcia od kilku tygodni. — Przybyły na miejsce lekarz obwodowy zarządził przewiezienie zwłok do kostnicy na cmentarzu żydowskim.

Z KRONIKI WYPADKOW. Dzisiejszej nocy pogotowie ratunkowe przewiozło z tut. dworca kolejowego do szpitala św. Łazarza Franciszka Lotkę, któremu w czasie strzelaniny na węźle w Gremcu a l Oświęcim nabój urwał rękę i ciężko ranił w nogę.

Równocześnie przewiozło pogotowie ratunkowe do szpitala Ferdynanda Wilczka z Długoszyna koło Szczakowej który został postrzelony w klatkę piersiową.

Z kraju i ze świata

ŚLUB W DYPLOMACJI. Dziś we środę o godz. pół do 12 przed poł. odbył się w kościele polskim w Wiedniu na Rennwegu ślub hr Karola Romera, chargé d'affaires i radcy legacyjnego przy poselstwie polskiem w Wiedniu z panną Olgą Miliinen córką posła rumuńskiego w Wiedniu.

REZYGNACJA ADMINISTRACYJNEGO DYREKTORA TEATROW WARSZAWSKICH. Z Warszawy telefonują nam: W sferach interesujących się losami sztuki teatralnej zapisano dziś sensację, a mianowicie Feliks Zieliński, administracyjny dyrektor teatrów warszawskich złożył na ręce prezydenta miasta swą rezygnację w związku z odrzuceniem jego projektu statutu teatrów.

DROGA DO OJCOWA. W powiecie olkuskim są obecnie w toku prace nad sypaniem dwóch gościńców, z których jeden prowadzi z Olkusza do Spały, a drugi przez Ojców do Krakowa. Budowa pierwszej szosy prowadzona jest na rachunek sejmiku olkuskiego, zaś druga jest prowadzona przez sejmik olkuski i sejmik krakowski. Szczególnie doniosłe znaczenie ma budowa szosy z Krakowa do Ojcowa i jej przedłużenie do Olkusza. W ten sposób po wielu latach będzie można w sposób europejski przedostać się z Krakowa do podkrakowskiej Szwajcarji.

GMACH DLA ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO. Z Warszawy donoszą: Uchwalono budowę specjalnego gmachu dla archiwum państwowych. Budynek ma stanąć na jednym z obszernych placów po koszarach litewskich między ulicami Szucha, Nowowiejską i Marszałkowską, gdzie stanie również szereg innych gmachów rządowych. W nowym gmachu, mieszczącym wszystkie rozprószone dotąd archiwa, urządzona będzie wzorowa sala dla studjów archiwalnych i stała wystawa dokumentów historycznych.

DEFICYT W TEATRACH WARSZAWSKICH. Budżet teatrów miejskich w Warszawie, obliczony na 8 miesięcy, od stycznia do sierpnia włącznie, tj. do końca sezonu, wykazuje 3 i pół miliona zł. deficytu. Niedobór przewidywany jest nietylko dla opery, lecz także dla Teatru Narodowego.

STRAJK ROBOTNIKOW TEATRU „NOWOŚCI". Z Warszawy telefonują nam: Strajk robotników teatru „Nowości" grozi rozszerzeniem na personal techniczny wszystkich innych teatrów warszawskich. Robotnicy ci odbyli wczoraj zgromadzenie, na którem zażądali wystosowania do wszystkich dyrektorów teatrów listu z powiadomieniem, że jeśli dyrekcja teatru „Nowości" nie porozumie się z robotnikami, personal wszystkich innych teatrów na znak solidarności przystąpi do strajku.

KOLONIZACJA ZIEMI POLSKIEJ NA LITWIE. Z pogranicza litewskiego dochodzą wiadomości, że rząd litewski zamierza rozpocząć kolonizację w powiatach o ludności polskiej, przylegających do Polski. Osiedlani mają być byli żołnierze armji litewskiej i szaulisi, którzy się odznaczyli w walkach z Polakami.

PLAC POD BUDOWĘ POSELSTWA POLSKIEGO W SOFJI. Z Sofji donoszą: Gmina miasta oddała bezpłatnie poselstwu polskiemu teren o powierzchni 3751 m. kwadr. w najpiękniejszej dzielnicy miasta, pod budowę gmachu poselstwa polskiego. Poseł polski złożył za ten dar podziękowanie.

ARESZTOWANIE MORDERCY HR TISZY. Do Budapesztu donoszą z N. Jorku, że w redakcji wychodzącego tam komunistycznego dziennika węgierskiego, został aresztowany komunista węgierski Lassen, który w roku 1918, bezpośrednio po klęsce wojsk austro-węgierskich, zamordował w Budapeszcie prezydenta ministrów hr Tiszę. Lassen propagował obecnie w swoim organie zamordowanie prezydenta Coolidge. Prokurator skazał go natychmiast na karę pieniężną 5000 dolarów, pozatem został on aresztowany i będzie odpowiadał przed sądem.

NAUKA BOKSU W SZKOŁACH BERLIŃSKICH. (Radio). Berliński urząd opieki nad młodzieżą przyjął projekt wprowadzenia boksowania jako przedmiotu nadobowiązkowego do nauki szkolnej.

WYSTAWA AUTOMOBILOWA W BERLINIE. Ze względu na termin wyborów rozpisanych na dzień 7 grudnia br. przesuniętą została wystawa automobilowa w Berlinie na czas od 10 do 18 grudnia br.

CHRZEST AMERYKAŃSKIEGO ZEPPELINA. (Radjo). Zeppelin R. III, który dokonał znanego przelotu przez Ocean Atlantycki, został we wtorek napełniony helium i dokonał próbnego lotu z Lakehurst do Waszyngtonu, gdzie został przez prezydentową Coolidge ochrzczony i otrzymał nazwę „Los Angelos".

AMERYKA GOTUJE EKSPEDYCJĘ NA MOUNT EVEREST. (Radjo) Według wiadomości z N. Jorku, czynione są przygotowania do amerykańskiej wyprawy na Mount Everest w przyszłym roku.

ZMARLI:

— Mieczysław Kownacki, em. kierownik szkoły w Swoszowicach, zmarł w Krakowie w 77 r. ż. Pogrzeb odbędzie się w Podgórzu z kaplicy cmentarnej we czwartek o 4 po poł.

— We Lwowie zmarł Jan Stańczewski, dyrektor urzędów pomocn. województwa tarnopolskiego w 54 r. ż.

Z sali sądowej

PRZED WYROKIEM W PROCESIE WANDZLA. Przedostatni dzień rozprawy przeciwko b. dyr. Wandzlowi rozpoczęło odczytanie zeznań Skowrońskiego, który umyślnie przybył po aresztowaniu Wandzla, jako pełnomocnik wszystkich akcjonarjuszy amerykańskich do Krakowa. Następnie odczytano też protokół konfrontacji tego świadka z oskarżonym a dalej klauzulę jego zaprzysiężenia.

Świadek ten w sposób stanowczy, poparty kilkudziesięcioma załącznikami obciążył oskarżonego.

W dalszym toku rozprawy zeznaje na zapytania znawców i obrony świadek dr Spohn, którego odpowiedzi niejednokrotnie budzą w trybunale i audytorjum homeryczny śmiech.

Nadesłane.

Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji

—oo—

Z krakowskich teatrów

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dzisiejsze ósme przedstawienie „Idjoty" Dostojewskiego będzie jedynem w tym tygodniu powtórzeniem tej efektownej sztuki, która nieprędko później będzie mogła ukazać się w repertuarze. Dziś po południu przedstawienie „Krzyżaków" dla Akademji handl. Barwne to widowisko, powtórzone będzie jutro, ostatni raz w tym tygodniu na przedstawieniu wieczornem. W piątek po południu na 14-em przedstawieniu szkolnem grane będą „Dziady". Wielkie zainteresowanie obudziła sobotnia premjera nowej komedji Adama Grzymały-Siedleckiego, któremu teatr krakowski zawdzięcza już dwa niezwykłe swoje sukcesy z „Popasem króla jegomości" i „Podatkiem majątkowym". Ostatnia sztuka świetnego pisarza, złożona była teatrowi już przed dwoma laty, jednakże autor wycofał ją, dotąd cyzelując i poprawiając szczegóły. Słoneczny humor i profuzja doskonałych konceptów charakteryzują ten najnowszy utwór Siedleckiego.

Z TEATRU „BAGATELA". „Wesoły hulaka" po raz trzeci i czwarty ukaże się w „Bagateli" dzisiaj we środę 26 bm. oraz w piątek 28 bm. We czwartek zaś powraca na afisz ulubiona sztuka Devala „Ukochany", która zdobyła tak wielkie powodzenie z powodu znakomitej gry całego zespołu z p. Buczową, Wernicz, Kwiatkowskim, Zbuckim na czele. W sobotę o godz. 4 po południu arcywesoła farsa amerykańska „Pragnę potomka" z pp. Dobrzańską, Stepowską, Dobrzańskim, Wesołowskim, wzbudzająca zawsze huragany śmiechu na widowni. Wieczorem w sobotę 29 bm. o godz. 8-ej „Ukochany" Devala. W niedzielę 30 bm. o godz. 4 po poł. po raz ostatni fascynujące widowisko dra Thoma „Ten, który zabił"; wieczorem po raz 5 „Wstydliwy hulaka".

OPERETKA „NOWOŚCI". We czwartek i w piątek po cenach zniżonych „Marjetta" z wielkim baletem.

KWARTET ROSEGO, jeden z najsławniejszych kwartetów współczesnych, który wykona program poświęcony wyłącznie Beethovenowi, wystąpi w Krakowie tylko jeden raz, a to we czwartek 27 bm.

JAN GERARDY, najświetniejszy z czelistów europejskich, ulubieniec Ameryki, da się słyszeć w Krakowie w sobotę, 29 bm.

SYMFONJA III SCRIABINA, ZWANA „BOSKĄ", która jest punktem kulminacyjnym w programach w głównych centrach muzycznych Europy i Ameryki, wykonaną zostanie po raz pierwszy w Krakowie w niedzielę, 30 bm. na ostatnim poranku symfonicznym z Walerym Berdiajeffem, słynnym dyrygentem rosyjskim.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO

Środa, 26 bm. po poł.: „Krzyżacy"; wieczorem: „Idjota".
Czwartek, 27 bm.: „Krzyżacy".
Piątek, 28 bm. po poł.: „Dziady".
Sobota, 29 bm.: „Spadkobierca".

TEATR „BAGATELA"

Środa, 26 bm.: „Wesoły hulaka".
Czwartek, 27 bm.: „Ukochany".
Piątek, 28 bm.: „Wstydliwy hulaka".
Sobota, 29 bm. po poł.: „Pragnę potomka"; wieczorem: „Ukochany".
Niedziela, 30 bm. po poł.: „Ten, który zabił"; wieczorem: „Wstydliwy hulaka".

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI"

Środa, 26 bm.: „Marjetta".
Czwartek, 27 bm.: „Marjetta".
Piątek, 28 bm.: „Marietta".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH:

REDUTA: „W mrokach meksykańskiej nocy", dramat w 6 akt, oraz komedja „Mąż na łańcuchu".
WARSZAWA: „Quo Vadis", największe arcydzieło filmowe świata.
UCIECHA: „Złoty młodzieniec", (W. Gajdarow), dramat w 9 aktach.
SZTUKA: „Królowa niewolników", dramat w 12 aktach.
WANDA: „O czem się nie mówi", dramat w 8 aktach z prologiem.

Z sali koncertowej

Kraków, 26 listopada.

Trzeci wieczór kameralny wypełnił występ wrocławskiego Tria, zorganizowanego przez naszego rodaka, prof. Bronisława Poźniaka, wykonawcy partu fortepianowego. Prócz tego znakomitego pianisty, będącego ośrodkiem zespołu, współdziałają w nim skrzypek p. Karol Freund i wiolonczelista p. Józef Schuster, dobrzy kameraliści, rozporządzający ciepłym, soczystym tonem. Trzy dzieła Brahmsa, Beethovena i Mendelsohna, wykonane przez ten zespół, zaprezentowały go jako jednostkę wprawdzie młodą, będącą jeszcze w fazie ewolucji, która doszła już jednak do wysokiego poziomu odtwórczego, dzięki doskonałemu zgraniu się wykonawców, opanowujących po wirtuozowsku swe partyje, z których już dziś umieją tworzyć jednolitą całość.

Prowadzi ją subtelnie p. Poźniak z ogromną wrażliwością na dźwięk wydobywany z instrumentu swem miękkiem, czasami muskającem klawisze, uderzeniem, który przystosowywuje umiejętnie i z doświadczeniem rutynisty do jednego brzmienia swych pełnych ucznia, młodzieńczej werwy i rozmachu komparsów. Przyszłość skrystalizuje niewątpliwie i pogłębi interpretację znakomitych artystów, których gra zgotowała onegdaj nielicznemu, lecz wdzięcznemu audytorjum tyle zadowolenia, ile go tylko dać może solidny, a w naszych warunkach tak rzadki wykon przedniej muzyki komnatowej.

Punktem kulminacyjnym czwartego poranku symfonicznego była Czajkowskiego „Patetyczna", wielokrotnie już w Krakowie, a także parę miesięcy temu przez orkiestrę Związku zawod. muzyków, o ile pamiętam, pod dyrekcją Józefa Śliwińskiego, wykonywana. Ale nigdy od czasu jej produkcji u nas przez Filharmonję warszawską w odległych już przedwojennych latach pod świetnym kierunkiem nieodżałowanego, tak przedwcześnie zgasłego, Zdzisława Birnbauma, a jeszcze dawniej: słynnego Czelańskiego, nie mieli Krakowianie sposobności napawania się pięknem poezji tego szczytowego pod względem natchnienia dzieła Czajkowskiego w tej, co onegdaj, mierze, gdy przy pulpicie dyrygienckim stanął p. Berdiajew, z właściwą sobie starannością rzeźbiący każdy szczegół, każdy akcent wspaniałego dzieła wydobywający.

Mniejsze wrażenie wywarł drugi punkt programu: Borodin'a „Tańce połowieckie", rzecz nietylko u nas, ale i gdzieindziej niegrywana, z wielkim temperamentem ujmująca i technicznie interesująco, swoiście opracowywująca, często dzikie, wprost azjatyckie, motywy rosyjskie. Jeśli już idzie o zapoznanie się z tym kompozytorem, to lepiejby uczyniono grając jedną z jego symfonij, bardzo dla sztuki jego charakterystycznych, a daleko pomysłowszych w melodyce i harmonizacji, niż „Tańce".

Wogóle niewiem, czy nie zawiele w programach ostatnich czasów muzyki rosyjskiej, która stała się prawdziwym „cheval de bataille" w mieście tak mało, jak to tylko być może, obznajomionem z „żelaznym", wielkim, repertuarem innych sal koncertowych. W tym też kierunku przedewszystkiem, myślę, winien być zwrócony wysiłek artystyczny naszego cennego zespołu, którego energji szkoda dziś zużywać na rzeczy, bez jakich się nasz słuchacz zupełnie dobrze obejdzie.

Wieczorem tegosamego dnia śpiewała p. Berta Kiurina, znana bywalcom opery wiedeńskiej z licznych kreacyj, któremi wybiła się w pierwszy szereg tamtejszych śpiewaczek. Lecz o ile wielka dymensja wiedeńskiej widowni niezawsze sprzyjała voluminowi głosowemu artystki, o tyle akustyczna sala Starego Teatru w całej rozciągłości uwydatniła jej wielkie zalety jako estradowej śpiewaczki, jak: przepiękny, o jasnem, świeżem, aksamitnem brzmieniu, we wszystkich rejestrach doskonale wyrównany sopran, świetnie modulowany w różnorodnych odcieniach dynamicznych, o przeczystej intonacji zarówno w donośnem forte, jak w subtelnem pianissimo i całą wysoką kulturę wokalną artystki, jednej z tych nieczęstych div, uważających śpiew za środek ekspresji, nie zaś za cel sam dla siebie.

Z każdej piosenki tworzy p. Kiurina zamkniętą w sobie kreację, ilustrując śpiew wyrazistą deklamacją, dobitną mimiką, czy dyskretnym gestem, każdej nadając jej stylowe piętno. To też w jej szlachetnej „echt wienerisch" interpretacji zachwycić musiał każdego, najwięcej nawet wymagającego, czar Szubertowskich pieśni, frazowanych con amore, z dziecięcym niemal wdziękiem prostoty, lub z precyzyjną finezją oddany wyraz kunsztownych, coprawda niezbyt szczęśliwie wybranych, minjatur Marx'a i Ryszarda Straussa. Brawurowem zaśpiewaniem efektownego „Walca" Jana Straussa rozpętała koncertantka formalny entuzjazm audytorjum, które ją oczywiście zmusiło do naddatków.

Jul. Św.

Komunikaty i zawiadomienia

KSIĄŻKA POLSKA W ŚREDNIOWIECZU. W Tow. mił. książki, ul. św. Jana 14, II p., we czwartek 27 bm. o godz. 6¼ wieczorem wygłosi na ten temat odczyt dr Kazimierz Dobrowolski. Wstęp wolny.

Z KRAK. TOW. LEKARSKIEGO. We środę 26 bm. o godz. 8'15 odbędzie się posiedzenie naukowe. Na porządku dziennym: doc. Zubrzycki: demonstracje preparatu; dr Rose: „O obecnej epidemji czkawki w Krakowie i jej stosunku do schorzeń ciała prążkowatego" (z przedstawieniem chorych); prof. Latkowski, dr Siedlecki „Przemiana gazowa i jej znaczenie kliniczne".

Z TOWARZYSTWA FILOZOFICZNEGO. We czwartek 27 bm. o godz. 6 wieczór w sali przy ul. św. Anny 12, parter dr J. Metallman wygłosi wykład p. t. „Z zagadnień współczesnej filozofji przyrody". Po odczycie dyskusja.

OGOLNE ZEBRANIE CZŁONKOW SEKCJI PROPAGANDY PAŃSTW. POŻ. PREMJOWEJ Ogniska Zw. p. n. s. p. w Krakowie, będących właścicielami 100 (sto) obligacyj 4% państw. poż. premj. (premjówek-miljonówek) odbędzie się w piątek, 28 bm. o godz. 5 wieczorem, a w braku kompletu pół godziny później bez względu na liczbę obecnych, w lokalu Ogniska (Rynek gł. 29 II p.).

Trzy miljony dolarów na wiercenie terenów naftowych

Lwów, 26 listopada. (AW). „Gazeta Poranna" donosi, że Standart Oil Company, reprezentowane na obszarze Rzeczypospolitej głównie przez Vacuum Oil Company przeznaczyło 3 miljony dolarów na wiercenie terenów naftowych w Małopolsce Wschodniej w r. 1925. Wiercenia odbywać się będą głównie w okręgu nadwórniańskim, gdzie od dłuższego czasu prowadzone są już prace. Jest to początek akcji, zakreślonej na szerszą skalę i mającej na celu eksploatację pól naftowych w Polsce.

Ciężkie straty wojsk hiszpańskich

Londyn, 26 listopada. (AW). „Times" donoszą z Tangeru, że wojska hiszpańskie poniosły w odwrocie ciężkie straty. Dotąd odwrót przyniósł Hiszpanom 40 oficerów zabitych, głównie ze sztabu generalnego, oraz 1000 żołnierzy; zabity został 1 generał i 2 ciężko rannych. Do niepomyślnej sytuacji Hiszpanów przyczynia się fatalna pogoda, gdyż powstańcy przyzwyczajeni są do tamtejszego klimatu.

Trockiemu zakazano wyjazdu z Moskwy

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Kopenhaga, 26 listopada. Wedle napływających tutaj z Rosji wiadomości, prowadzi partja komunistyczna w dalszym ciągu energiczną akcję przeciw Trockiemu.

„Berlinkske Titende" donosi z Helsingforsu, że na posiedzeniu biura politycznego rosyjskiej partji komunistycznej wystąpił Zinowiew z żądaniem, ażeby Trocki oddał do cenzury projekt swej mowy, jaką miał wygłosić na 6-ym wszechrosyjskim kongresie partyjnym. Za wnioskiem tym oświadczyli się wszyscy członkowie biura z wyjątkiem Kamieniewa. Trocki odrzucił to żądanie, wobec czego zakazano mu wogóle wygłaszania mów na kongresie.

Do przeciwników Trockiego przyłączyli się także Radek, Bucharin i Stieklow, którzy wystąpili z wnioskiem, że partja komunistyczna powinna dokonać ostatecznego wyboru między czystym komunizmem Lenina, a ukrytym mieńszewizmem Trockiego. W związku z powyższym zatargiem, zakazano Trockiemu wyjazdu z Moskwy.

Spisek przeciw lordowi Alenby'emu

(Telegram iskrowy „Nowej Reformy").

Kairo, 26 listopada (PAT). Policja aresztowała kilku mężczyzny, co do których istnieją uzasadnione przypuszczenia, że wraz z innymi spiskowcami przygotowywali sprzysiężenie przeciw lordowi Allenby'emu, angielskiemu gubernatorowi w Egipcie.

Anglja nie wystąpi przeciw protokołowi genewskiemu

Podróż Chamberlaina do Paryża i Rzymu

(Telegram własny „Nowej Reformy").

Londyn, 26 listopada. W Foreign Office ustalono, że Austin Chamberlain wyjedzie 4-go grudnia do Paryża, 5 grudnia odbędzie konferencję z Herriotem, a następnie uda się natychmiast do Rzymu.

Dnia 8 grudnia wygłosi Chamberlain w Rzymie wielką mowę, w której określi stosunek Anglji do protokółu genewskiego. Zaznaczy on, że Anglja zażąda wprowadzenia do protokółu istotnych zmian, ale dopiero w innem stadjum rokowań. Obecnie zaś zdecydowaną jest nie odrzucać protokółu, lecz będzie go popierać.

Z posiedzenia Rady ministrów

Warszawa, 26 listopada. (Telef. wł.) Na dzisiejszej popołudniowej Radzie ministrów rozpatrywany będzie projekt ustawy o prowizorjum budżetowem na pierwszy kwartał przyszłego roku. Prowizorjum to jest nieuniknione z uwagi na to, że komisja budżetowa nie będzie mogła na czas załatwić budżetu na rok przyszły. Minister oświaty Miklaszewski na tem posiedzeniu Rady ministrow przedstawi wniosek o zmianę statutu Akademji Umiejętności w Krakowie. Po raz pierwszy w dzisiejszem posiedzeniu Rady ministrów weźmie udział minister Thugutt, jak również minister Ratajski.

P. P. S. przeciw przesileniu na stanowisku min. spraw wojskowych

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 26 listopada. Klub P. P. S. obradował wczoraj nad stanowiskiem, jakie ma zająć wobec dodatkowego kredytu dla ministra spraw wojskowych. Po długiej dyskusji przyjęto rezolucję, wypowiadającą się przeciwko przesileniu na stanowisku ministra spraw wojskowych.

Konferencja delegatów P. P. S. i rosyjskiej partji soc. rewolucjonistów

Frysztacki „Robotnik Śląski" donosi z Cieszyna czeskiego: W dniach 22 i 23 bm. odbywała się w Cieszynie konferencja między zastępcami Polskiej Partji Socjalistycznej (PPS), a rosyjską partją socjalnych rewolucjonistów (S. R.). Z ramienia P. P. S. przybyli pp. Czapiński, Niedziałkowski i Hołówko. Eserom przewodził p. Czernow. Jednym z zadań tej konferencji była wymiana zdań co do spraw, będących na porządku dziennym międzynarodowego ruchu robotniczego; przedewszystkiem zaś poruszano sprawę pokoju i sprawę stosunku do bolszewizmu.

Projekt wojskowego kodeksu honorowego

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 26 listopada. Obraduje obecnie specjalna komisja nad wojskowym kodeksem honorowym. Prace zostaną ukończone około 15 grudnia, poczem projekt zostanie przedstawiony prezydentowi Rzeczypospolitej do zatwierdzenia.

Skok ze spadochronem

Samoloty polskie zaopatrzone zostaną w niemieckie spadochrony

Wczoraj na lotnisku mokotowskiem z inicjatywy i w obecności szefa departamentu IV Ż. P. gen. Zagórskiego, kierownika centralnych zakładów lotniczych płk. Debeauraina, wobec licznych delegatów jednostek lotniczych, prawie całego korpusu oficerskiego garnizonu mokotowskiego oraz gości cywilnych, odbył się pokaz spadochronu systemu »Heinecke«.

Pilot wyskoczył z płatowca typu »Potez XV-A 2« z wysokości 30 metrów i po 45 sekundach szczęśliwie wylądował. Pilotem tym był Niemiec p. Hinderlich, pilot berlińskiej fabryki Schroeder, która ma dostarczać spadochronów dla armji polskiej.

Drugą próbę z obciążeniem zrobiono, gdy samolot znajdował się na wysokości 35 metrów nad ziemią. I w tym wypadku sprawność spadochronu okazała się nadzwyczajna: rozwinął się w zupełności w przeciągu dwu sekund na przestrzeni 20 metrów i całkowicie amortyzuje uderzenie.

Zaraz po pokazie specjalna komisja techniczna zajęła się oceną spadochronu, a w rezultacie uznano za celowe i potrzebne zaopatrzenie w nie jednostek lotniczych.

Dział ekonomiczny

— Spór o płacę w Zagłębiu Dąbrowskiem i Chrzanowskiem został ostatecznie zlikwidowany. Przemysłowcy zgodzili się na przywrócenie płac lipcowych od 1 listopada.

— Przystąpienie Polmina do kartelu naftowego zostało ostatecznie zdecydowane przez władze rządowe. Siedzibą kartelu naftowego ma być Kraków.

— Oddziały Banku Polskiego zostaną utworzone w Pińsku i w Łucku, na skutek starań kresowych kół handlowo-przemysłowych.

— Projekt przemysłowców górnośląskich podniesienia krajowej ceny węgla od 1 do 1'50 zł na tonie dla gatunków grubego węgla oraz orzecha, spotkał się ze stanowczym sprzeciwem rządu. Obrady są w toku.

— Ceny mąki obniżono w Warszawie od 27 bm. o 2 gr. na kg. W detalu obniżona cena chleba wynosi 42 gr za kg.

— Na targu mięsa wieprzowego w Warszawie tendencja zniżkowa. Ceny dochodziły do 1'75 zł za 1 kg żywej wagi. Na targu mięsa wołowego tendencja zniżkowa. Gatunki zadnie do zł 1'90, przednie do 2'30. Brak popytu.

— Na targu masła w Warszawie tendencja zwyżkowa, brak kupujących, ceny utrzymane. Masło wyborowe 6'30 zł, masło deserowe 6 zł. Na targu jaj słaba podaż, ceny utrzymane. Skrzynia świeżych jaj 250 zł, skrzynia jaj wapnowanych od 205—215.

DZIAŁ GIEŁDOWY

Krakowska giełda pieniężna

Kraków, 26 listopada.

N. Jork	5·19 5·20 czek
Londyn	24·15
Zurych (za 100)	10·[illegible]

Kraków, 26 listopada.

Obroty efektami mniejsze niż wczoraj, pod wpływem słabego Wiednia tendencja kształtowała się również słabiej, także i w arbitrażówkach. Zieleniewski zakończył kursem 10'50, Siersza górnicza 5 zł. Tylko „Żelazo" mocniej".

W dewizach ruch minimalny, podobnie, jak już od tygodnia, usposobienie bez zmiany.

W egzotach zupełny zastój. Dwie zaledwie transakcje Jaworznem (aż 5 sztuk!) i Reimem. Jaworzno drob. 16'30, Jaworzno grube (a 25) towar 15'50, Reim 2'10.

Cedułа kursowa giełdy krakowskiej

26 listopada 1924	Transakcje w złotych: dziś	wczoraj
Pol. Bank przem. I—VIII	0·33	0·[illegible]3
Bank Hipoteczny I—VIII	—	0·55
„ Małopolski	—	—
Ziem. Bank kred. I—IX	0·15—0·17	0·14
Powsz. Bank kred. I—V	—	—
Bank zw. sp. zar. I—XI	—	6·00
Pol. Tow. handlowe I—V	0·32—0·34	—
Impex I—V	—	—
Pharma I—III	—	0·75
Polski Glob I—IV	—	—
Żegluga Polska I—III	—	—
Zieleniewski I—IV	10·50—11·10	11·10—11·2[illegible]
Cegielski I—IX	0·53—0·55	0·51—0·55
Trzebinia I—IV	0·66—0·73	0·64—0·67
Pocisk I—III	—	—
Parowozy I—III	—	0·34—0·35
Automotor I—II	—	—
Górka I—III	16·40	17·00
Siersza I—IV	5·25—5·00	5·75—5·40
Tepege I—IV	2·4[illegible]—2·50	2·60 2·70
Polska Nafta I—III	0·64—0·65	0·61—0·66
Pokucie I	0·39—0·42	—
Pezet I—IV	—	—
Strug I	—	—
Niemojowski I	—	—
Tłuszcze Trzebinia I—II	—	—
Azot	—	0·36
Elektrow. Siersza I—IV	0·24	0·24
Ćmielów I—II	0·54	0·53
Krakus I—VI	0·73	—
Chodorów I—V	5·40	5·60
Chybie	6·65	6·50
A. Piasecki	1·30—1·50	—

Papiery dywidendowe w Warszawie

z dnia 26 listopada 1924 r.

AKCJE:	W złotych Transakcje
Bank Handlowy	5—15
Bank Zw. Sp. Zar.	6·00
Cegielski	0·[illegible]3
Parowozy	—
Starachowice	—
Zieleniewski	11·25
Żyrardów	21·00
Haberbusch	—
Nafta Polska	6·65
Spirytus	2·15
Chodorów	5·85
Nobel	1·70
Bank Przem. Lwów	—
Ursus	—
Ćmielów	—

Wiedeń, 26 listopada. Początkowe kursy papierów polskich w tysiącach koron. Bank hipoteczny 8'9, Siersza górnicza 80, Silesia 21, Fanto 275, Galicja 1480, Lumen 13'5, Nafta 286, Schodnica 260, Karpaty 197.

Zurych, 26 listopada. (PAT). Warszawa 100'50—99'50.

Zurych, 26 listopada. (PAT). Pierwsza pozycja przekazy, druga gotówka. Paryż 27'25—27'20, Londyn 23'98—23'96, Nowy Jork 5'18.2—5'17.8, Belgja 25—24'95, Włochy 22'46—22'41, Praga 15'62.5, Budapeszt 0'70—0'69, Białogród 7'60—7'50. Bukareszt 2'60.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Teror wśród wyborców polskich na Warmji

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 26 listopada. Z Berlina donoszą, że akcja wyborcza na Warmji działa terorem wśród wyborców polskich. W tych dniach nieznani sprawcy napadli na powracającego z wiecu generalnego sekretarza na Pomorzu dra Kaczmarka. Sprawcy zatrzymali samochód, a sekretarza i szofera obsypali kamieniami. Sekretarz generalny Kaczmarek otrzymał cios w oko, zaś szofer w głowę. Sprawcy zbiegli, a policja nie zrobiła nic, ażeby ująć napastników.

Wyrok w procesie przeciw Sochańskiej

Lwów, 26 listopada (AW). W procesie Stefańskiej, oskarżonej o zamordowanie w celach rabunkowych właścicielki sklepiku Lembertowej, zapadł wczoraj wyrok. Sędziowie przysięgli odpowiedzieli przecząco na pierwsze pytanie, czy Sochańska winna jest morderstwa, potwierdzili natomiast 8 głosami na 12 oskarżenie co do współwiny Stefańskiej w moderstwie. — Trybunał na mocy tego werdyktu skazał oskarżoną na 7 lat więzienia.

Panamska podróż Mac Donalda

Londyn, 26 listopada. Mac Donald wyjechał do Jamajki i Panamy.

INFORMACJE PRZEMYSŁOWE I HANDLOWE

CENY NA TARGU W KRAKOWIE W DNIU 25 B. M.: Mleko zbierane 28—30, niezbierane 35 do 40, śmietana słodka 60—65, kwaśna 1.60—2, masło 1 kilogram 4.20—5, ser 80—90, jaja kopa 12.50—13, jaja sztuka 22—23, kury sztuka 4—7, kaczki sztuka 4—6, gęsi żywe sztuka 6—10, gęsi bite sztuka 5—8, indyki 8—12, ziemniaki 1 kilogram 11—12, buraki 1 kilogram 18—20, marchew 1 kilogram 18—20, czosnek 1 kilogram 1.50—2, kapusta główka 10—20, karpiele sztuka 10—15, szpinak 1 kilogram 70—1, włoszczyzna 1 kilogram 50—60, chrzan 1.50—2, kalafjor sztuka 80—2, jabłka krajowe 1 kilogram 50—1.20, jabłka stołowe zagraniczne 1.40—1.60, gruszki krajowe 1 kilogram 0.60—1, gruszki deserowe 1 kilogram 1.10 do 1.50.

DOCHODY SKARBU PAŃSTWA Z WYPUSZCZANIA BILONU. Jak wiadomo, skarb państwa czerpie dochody z wypuszczania bilonu, polegające na różnicy między wartością faktyczną a nominalną monet zdawkowych. Dotyczy to również srebra, którego wartość istotna wynosi mniej więcej 30% nominalnej. Ogólna ilość bilonu, jaką ustawowo ma prawo skarb wypuścić, wynosi 12 złotych na głowę, czyli ogółem z górą 300 miljonów złotych. Ponieważ obecnie znajduje się w obiegu około połowy tej sumy, więc skarb czerpać będzie z tego źródła dochody jeszcze w roku przyszłym. Na wiosnę ukażą się prawdopodobnie w obiegu polskie „talary srebrne", to jest 5-złotówki. Ministerstwo skarbu spodziewa się, iż monety te cieszyć się będą dużym popytem wśród najszerszych warstw ludności, dla których talary najlepiej nadawać się będą dla lokowania oszczędności.

PROJEKT USTAWY O POWSZECHNEJ SŁUŻBIE PRACY wniesiony został do Sejmu gdańskiego. Projekt ten motywowany jest między innemi niebezpieczeństwami, jakiemi grożą wylewy Wisły. Projekt przewiduje, że wszyscy mężczyźni, obywatele w. m. Gdańska, w wieku od 18 do 21 lat, podlegają obowiązkowi powszechnej służby pracy, przyczem reguluje też stosunki służbowe między pracodawcami a pracującymi, powołanymi do służby pracy na czas trwania tej pracy. Projekt ten ustala dalej obowiązki poborowych organów kierowniczych i dozorujących. Służba trwa trzy lata.

O POWIĘKSZENIE OPŁAT CŁOWYCH OD IMPORTOWANEGO DO RUMUNJI CUKRU. — Z Bukaresztu donoszą: Przedstawiciele cukrowni zwrócili się do p. Tancreda Constantinescu, ministra przemysłu i handlu, celem uzyskania ograniczenia importu cukru gdyż wytwarza on konkurencję przemysłowi krajowemu. Żądanie to zostało poparte przez plantatorów buraków cukrowych. Minister przemysłu i handlu, po zasięgnięciu opinji ekonomicznej delegacji rządowej, postanowił zwołać w najbliższym czasie wyższą komisję cełną dla obrad nad powiększeniem opłat cłowych od importowanego cukru.

PRZESILENIE W CZESKIM PRZEMYŚLE WĘGLOWYM. Dnia 24 b. m. po południu odbyło się posiedzenie delegatów zawodowych Związków górniczych i właścicieli kopalń, na którem omawiano przesilenie w przemyśle węglowym. Delegaci właścicieli kopalń wskazywali na niekorzystną sytuację w przemyśle węglowym i na całkowity brak zbytu. Szczególnie ciężkie są warunki w ostrawsko-karwińskim rewirze, gdzie zapasy koksu osiągnęły niebywałe dotąd rozmiary. W koksowniach zagłębia ostrawsko-karwińskiego pracuje się od dłuższego czasu trzy dni na tydzień. W północnych czeskich rewirach węglowych sytuacja jest nieco korzystniejsza, ale również nie uprawnia do optymizmu. Delegaci właścicieli kopalń oświadczyli wobec tego, że w danych warunkach jakakolwiek regulacja zarobków górniczych jest niemożliwa. Po kilkugodzinnych obradach postanowiono wreszcie, aby dalsze pertraktacje, dotyczące podwyżki płac górników, przeniesiono do poszczególnych rewirów i traktowano je indywidualnie. Delegaci zawodowych Związków górniczych zgodzili się na to pod warunkiem, że odnośne rokowania rozpoczną się jeszcze w ciągu bieżącego tygodnia.

AMERYKAŃSKIE WIADOMOŚCI GOSPODARCZE. Oficjalne sprawozdanie o zbiorach bawełny oblicza ilość zebranej bawełny do dnia 15 b. m. na 12,999.200 bali, zaś do tego czasu wyłuskano 11.447.000 bali. Na amerykańskim targu cukrowym zwiększył się popyt na cukier rafinowany, co znowu spowodowało większe zamówienia na surowiec. Firma Willet et Gray oblicza obecnie światowe zbiory cukru na 22.082.000 ton, z czego 14.226.000 ton cukru trzcinowego i 7,856.000 ton cukru buraczanego. Prezydent Betlehen Steel-Corporation, Charles Schwab, zapatruje się nadzwyczaj optymistycznie na rozwój stosunków gospodarczych w Stanach Zjednoczonych i stwierdza, że stosunki gospodarcze układają się nadzwyczaj pomyślnie i sprzyjają rozwojowi gospodarczemu kraju na przyszłość. Amerykańscy inżynierowie uzyskali koncesje na wyrabianie żelaza i stali na południowym krańcu zagłębia puzneckiego w Rosji.

ZWYŻKA CEN WEŁNY. Na ostatniej aukcji w Liverpoolu ceny wełny zwyżkowały w stosunku do cen wrześniowych o 5—15%. Zwyżka cen w Nowej Zelandji spowodowana została przedewszystkiem znacznemi zakupami ze strony Ameryki, co spowodowało, iż ceny nowozelandzkie przewyższają znacznie ceny, osiągalne w Bradfordzie.

UTWORZENIE BELGIJSKIEGO SYNDYKATU KOKSOWEGO. Po długich obradach utworzono w Belgji syndykat koksowy, obejmujący wszystkich producentów, z wyjątkiem dwóch przedsiębiorstw. Pierwszem postanowieniem syndykatu było podwyższenie cen na koks dla pieców hutniczych na 150 franków za tonę. Dotychczasowa cena była 135 franków.

ROLNICTWO SOWIECKIE DOTKNIĘTE KLĘSKĄ SOWKI OZIMEJ. Rolnictwo sowieckie, które w roku bieżącym przeszło ciężki nieurodzaj, zostało dotknięte nową klęską. Około połowa zasiewów ozimych, szczególnie w gubernjach prawobrzeża Dniepru została całkowicie wyniszczona przez tak zwaną sowkę ozimą, której liszki zjawiły się w olbrzymiej ilości. W gubernji kijowskiej utworzony został specjalny komitet do walki z nową klęską. Na zażegnanie katastrofy potrzeba ogromnych środków pieniężnych, których rząd nie ma do dyspozycji. Klęska dotknęła na razie kilkaset tysięcy dziesięcin, a ilość szkodników jest tak wielka, że nawet odręcznie zbierano około puda robaków z jednej dziesięciny. Zauważyć należy, że przy pierwszych mrozach szkodniki te chowają się w ziemię, skąd młode pokolenie wyjdzie dopiero z wiosną, zrządzając nowe szkody w zasiewach. Prócz tego wśród agronomów panuje pewność, że z wiosną oczekiwać należy najścia susłów i myszy, które już w wielkiej ilości zjawiły się w powiecie berdyczowskim, oraz muchy heskiej i sówki ziarnowej. Wszystkie klęski, jakie nawiedzają sporadycznie rolnictwo sowieckie, są jednym z wyników sowieckiej gospodarki, która zniszczyła wraz z wielkiemi majątkami ziemskiemi i te metody kultury rolnej, które dawniej skutecznie broniły większe gospodarstwa i sąsiednią drobną własność od nieprzewidzianych klęsk rolnych.

Wiadomości ze Związku przemysłowców

ZEBRANIE TOWARZYSKIE W ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW W KRAKOWIE. Celem ożywienia życia towarzyskiego między przemysłowcami i celem zadzierzgnięcia bliższego kontaktu przemysłowców z reprezentantami władz, Związek Przemysłowców w Krakowie postanowił urządzać na razie co miesiąc zebranie towarzyskie w lokalu Związku, Kraków, ulica Szpitalna L. 15 II. p. poprzedzone referatami na temat aktualny. Pierwsze takie zebranie odbędzie się we czwartek dnia 27 b. m. o godzinie 8-ej wieczorem w lokalu Związku, na którem znany ekonomista p. dyr. Krzetuski, wygłosi referat na temat: „Zagadnienia polityki gospodarczej". Ponieważ na zebraniu tem obecni będą też reprezentanci władz, leży w interesie P. T. Przemysłowców jak najliczniej zjawić się na powyższem zebraniu. Goście mile widziani.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Przy grach i zabawach, składkach i zapisach pamiętajmy o Towarzystwie Szkoły Ludowej!

Czcionkami Drukarni Literackiej w Krakowie, ulica Jagiellońska L. 13. Rządca drukarni L. K. Górski.